Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tiende Afdeling)

5. september 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – klageprocedurer i forbindelse med indgåelse af offentlige indkøbs- samt bygge- og anlægskontrakter – direktiv 89/665/EØF – annullationssøgsmål til prøvelse af beslutningen om tildeling af en offentlig kontrakt anlagt af den forbigåede tilbudsgiver – kontrasøgsmål anlagt af den tilbudsgiver, hvis tilbud er blevet antaget – formaliteten vedrørende hovedsøgsmålet i tilfælde, hvor kontrasøgsmålet er velbegrundet«

I sag C-333/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Italien) ved afgørelse af 14. februar 2018, indgået til Domstolen den 23. maj 2018, i sagen

Lombardi Srl

mod

Comune di Auletta,

Delta Lavori SpA,

Msm Ingegneria Srl,

procesdeltager:

Robertazzi Costruzioni Srl,

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Lycourgos, og dommerne E. Juhász (refererende dommer) og M. Ilešič,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

* Processprog: italiensk.

efter at der er afgivet indlæg af:

– Lombardi Srl ved avvocati A. Brancaccio og A. La Gloria,

– Delta Lavori SpA ved avvocati G.M. Di Paolo og P. Piselli,

– den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato D. Del Gaizo,

– Europa-Kommissionen ved G. Gattinara, P. Ondrůšek og L. Haasbeek, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 1, stk. 3, i Rådets direktiv 89/665/EØF af 21. december 1989 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende anvendelsen af klageprocedurerne i forbindelse med indgåelse af offentlige indkøbs- samt bygge- og anlægskontrakter (EFT 1989, L 395, s. 33), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/66/EF af 11. december 2007 (EUT 2007, L 335, s. 31) (herefter »direktiv 89/665«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Lombardi Srl, på den ene side, og Comune di Auletta (Auletta kommune, Italien), Delta Lavori SpA og Msm Ingegneria, på den anden side, vedrørende Auletta kommunes tildeling af en offentlig kontrakt om projektering og udførelse af hydrogeologiske arbejder.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Artikel 1 i direktiv 89/665 med overskriften »Klageprocedurernes anvendelsesområde og adgang til disse procedurer« bestemmer:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på kontrakter som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter [(EUT 2004, L 134, s. 114)], medmindre sådanne kontrakter er undtaget i henhold til artikel 10-18 i nævnte direktiv.

Kontrakter omfatter ifølge dette direktiv offentlige kontrakter, rammeaftaler, koncessionskontrakter om offentlige bygge- og anlægsarbejder og dynamiske indkøbssystemer.

Medlemsstaterne træffer, for så vidt angår kontrakter, der henhører under anvendelsesområdet for direktiv 2004/18/EF, de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der effektivt og navnlig så hurtigt som muligt kan indgives klage over de ordregivende myndigheders beslutninger på de betingelser, der er anført i artikel 2-2f i dette direktiv, med den begrundelse, at beslutningerne er i strid med fællesskabsret vedrørende offentlige kontrakter eller de nationale regler til gennemførelse heraf.

[…]

3. Medlemsstaterne sikrer, at der er adgang til klageprocedurerne efter nærmere bestemmelser, som medlemsstaterne kan fastsætte, i det mindste for personer, der har eller har haft interesse i at opnå en bestemt kontrakt, og som har lidt eller vil kunne lide skade som følge af en påstået overtrædelse.

[…]«

Italiensk ret

4 Artikel 112 i codice di procedura civile (den civile retsplejelov) bestemmer:

»Retten skal tage stilling til søgsmålet i sin helhed, men den kan ikke overskride dets grænser, og den kan ikke af egen drift tage stilling til de undtagelser, som alene kan gøres gældende af parterne.«

5 Artikel 2697 i codice civile (civillovbogen) har følgende ordlyd:

»Den, der påberåber sig retskrav, skal bevise de faktiske omstændigheder, som udgør kravets grundlag. Den, der gør gældende, at disse faktiske omstændigheder er irrelevante, eller gør gældende, at retten er ændret eller bortfaldet, skal bevise de faktiske omstændigheder, som vedkommende støtter undtagelsen på.«

6 Civillovbogens artikel 2909 har følgende ordlyd:

»Konstateringer i en dom, der har opnået endelig retskraft, er bindende for parterne, deres arvinger og deres retssuccessorer.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

7 Ved bekendtgørelse af 29. juni 2015 iværksatte Auletta kommune en offentlig udbudsprocedure om tildeling af en kontrakt vedrørende projektering og udførelse af hydrogeologisk saneringsarbejde i kommunens historiske bymidte. Ifølge udbudsdokumenterne havde kontrakten en værdi af 6 927 970,95 EUR, og tildeling skulle ske på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige bud.

8 Lombardi, som blev indplaceret som nummer tre på den endelige rangliste, anfægtede ved Tribunale amministrativo regionale per la Campania (den regionale forvaltningsdomstol for Campania, Italien) dels, at Delta Lavori, som var den tilbudsgiver, hvis tilbud var blevet antaget, kunne deltage i udbudsproceduren, idet den projektudvikler, som selskabet havde angivet, dvs. Msm Ingegneria, ikke havde de egenskaber, som var påkrævet i henhold til udbudsbetingelserne, dels at den midlertidige virksomhedssammenslutning Robertazzi Costruzioni Srl – Giglio Costruzioni Srl, der var blevet indplaceret som nummer to på ranglisten, kunne deltage i udbudsproceduren.

9 Delta Lavori nedlagde påstand om frifindelse og indgav et kontrasøgsmål, hvorved selskabet gjorde gældende, at Lombardi skulle have været udelukket fra den offentlige udbudsprocedure, idet Lombardi under procedurens forløb var ophørt med at opfylde de betingelser for deltagelse, som var fastsat i udbudsbekendtgørelsen.

10 De øvrige tilbudsgivere, som var blevet indplaceret efter Lombardi, intervenerede ikke i tvisten.

11 Tribunale amministrativo regionale per la Campania (den regionale forvaltningsdomstol for Campania) behandlede først Delta Lavoris kontrasøgsmål og gav medhold heri efter at have fastslået, at den i hovedsagen omhandlede offentlige udbudsprocedure var ulovlig, idet Lombardi ikke var blevet udelukket herfra. Denne samme domstol afviste derfor Lombardis søgsmål, idet selskabet ikke havde søgsmålsinteresse.

12 Lombardi indbragte sagen for Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Italien), idet selskabet gjorde gældende, at de principper, som Domstolen har opstillet i dom af 5. april 2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199), ikke var blevet overholdt. Uanset hvad der var blevet konkluderet med hensyn til kontrasøgsmålet, skulle hovedsøgsmålet have været behandlet, idet Lombardi havde en afledt (*strumentale*) og indirekte interesse i, at den manglende udelukkelse af den tilbudsgiver, hvis bud var blevet antaget, blev fundet ulovlig, for så vidt som en sådan konklusion kunne have foranlediget den ordregivende myndighed til at annullere den i hovedsagen omhandlede procedure og iværksætte en ny offentlig udbudsprocedure.

13 Efter at Consiglio di Statos (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) femte afdeling havde konstateret uoverensstemmelser i dens retspraksis vedrørende gennemførelsen af dom af 5. april 2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199), besluttede den at stille samme domstols plenarforsamling følgende spørgsmål:

»Er en retsinstans i forbindelse med klager vedrørende betingelserne i en offentlig udbudsprocedure forpligtet til at foretage en samlet behandling af hovedsøgsmålet og et kontrasøgsmål, som er anlagt af den tilbudsgiver, hvis bud er blevet antaget, selv om øvrige konkurrenter, hvis tilbud ikke har været genstand for klage, har deltaget i udbuddet, og retsinstansen konstaterer, at det alene er de omtvistede tilbud, som er behæftet med uregelmæssigheder, der er blevet fremsat som anbringender i søgsmålet?«

14 Consiglio di Statos (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) plenarforsamling anførte, at i tilfælde, hvor kun to tilbudsgivere har deltaget i udbuddet, og begge disse har indgivet et søgsmål med henblik på udelukkelse af den anden, skal både hovedsøgsmålet og kontrasøgsmålet i henhold til national retspraksis behandles. Såfremt der er mere end to tilbudsgivere, gør samme forhold sig selvsagt gældende, når hovedsøgsmålet er støttet på anbringender, der, såfremt disse tages til følge, ville medføre, at hele udbudsproceduren skulle gentages, hvad enten anbringenderne anfægter lovligheden af situationen for den tilbudsgiver, hvis bud er blevet antaget, og de øvrige tilbudsgivere i udbuddet, eller de bestrider gyldigheden af selve udvælgelsesproceduren.

15 Derimod hersker der tvivl i tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, hvor hovedsøgsmålet ikke er støttet på anbringender, der, såfremt disse tages til følge, ville medføre, at hele udbudsproceduren skulle gentages.

16 Med hensyn hertil peger den nationale retspraksis i forskellige retninger. Ifølge en første opfattelse i retspraksis skal der i henhold til dom af 5.4.2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199), i en sådan situation foretages en bedømmelse af hovedsøgsmålet, selv efter at der er blevet givet medhold i kontrasøgsmål, og uden at det er nødvendigt at tage hensyn til antallet af virksomheder, der er parter i sagen, eller antallet af ulovligheder, som er fremsat som anbringender i hovedsøgsmålet. Ved denne opfattelse tages der imidlertid ikke hensyn til dom af 21. december 2016, Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung und Caverion Österreich (C-355/15, EU:C:2016:988), hvori Domstolen fastslog, at direktiv 89/665 ikke er til hinder for, at en tilbudsgiver, der er blevet udelukket fra en procedure for indgåelse af en offentlig kontrakt ved en beslutning fra den ordregivende myndighed, som er blevet endelig, nægtes adgang til at klage over beslutningen om tildeling af den omhandlede offentlige kontrakt. Opfattelsen i retspraksis tager endvidere ikke hensyn til, at en fornyet behandling og annullation af den offentlige udbudsprocedure kun er fakultativ, hvorfor hovedsagsøgerens søgsmålsinteresse ikke er sikker.

17 Ifølge en anden opfattelse i retspraksis skal hovedsøgsmålet alene behandles, når sagsøgeren ville opnå en reel fordel ved at få medhold i søgsmålet, hvilket ville indebære, at buddene fra de tilbudsgivere, som ikke deltager i proceduren, skulle være behæftet med samme ugyldighedsgrund som den, der understøtter den beslutning, vedrørende hvilken der gives medhold i hovedsøgsmålet. Denne fortolkning er imidlertid blevet kritiseret for at være i strid med dom af 5. april 2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199), og den tager ikke den omstændighed i betragtning, at selv om det efter bedømmelsen af kontrasøgsmålet og hovedsøgsmålet blev konstateret, at samtlige de afgivne tilbud, herunder fra de tilbudsgivere, som ikke er en del af tvisten, er behæftet med fejl, der svarer til dem, som de tilbud, som domstolen har bedømt, er behæftet med, forholder det sig ikke desto mindre således, at den ordregivende myndighed alene har beføjelse til at genoptage udbudsproceduren, men ikke er forpligtet hertil.

18 Consiglio di Statos (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) plenarforsamling er af den opfattelse, at der for at skabe overensstemmelse med den nationale processuelle ordning og princippet om procesautonomi, som er baseret på parternes handling, skal anvendes en fremgangsmåde, hvorefter den ret, der skal behandle søgsmålet, skal tage konkret stilling til hovedsagsøgerens søgsmålsinteresse, idet søgsmålsinteressen ikke skal vurderes i henhold til rent teoretiske grunde. I denne forbindelse vil det være hensigtsmæssigt at give medlemsstaterne mulighed for at fastsætte, hvilke konkrete bevismidler der skal fremlægges med henblik på at godtgøre søgsmålsinteressen, idet retten til forsvar for de tilbudsgivere, som fortsat deltager i udbudsproceduren, men mod hvilke der ikke er blevet indbragt søgsmål, skal sikres, og principperne om bevisbyrden skal overholdes.

19 Under disse omstændigheder har Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 1, stk. 1, tredje afsnit, og [artikel 1,] stk. 3, i [direktiv 89/665] fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at vurderingen af, om den interesse i hovedsøgsmålet, som er gjort gældende af den tilbudsgiver, mod hvem der er blevet anlagt et særskilt udelukkelsessøgsmål, der er blevet anset for at være begrundet, er konkret i et tilfælde, hvor flere virksomheder deltager, og hvor de samme virksomheder ikke er blevet indstævnt (og der under alle omstændigheder ikke er blevet iværksat appel mod tilbuddene), forelægges retten i medfør af den processuelle autonomi, som medlemsstaterne er tillagt, under anvendelse af de processuelle instrumenter, som retten råder over i henhold til lovgivningen, hvorved beskyttelsen af dette subjektive synspunkt sikres i forhold til de etablerede nationale principper om en parts ret til at anlægge søgsmål (artikel 112 i codice di procedura civile (den civile retsplejelov)), om bevis for, at der foreligger den påståede interesse (artikel 2697 i codice civile (den civile lovbog)), og om de subjektive grænser for dommen, der kun har virkning i forhold til sagens parter og ikke kan vedrøre retsstillingen for parter uden for tvisten (artikel 2909 i codice civile)?«

Det præjudicielle spørgsmål

20 Med det rejste spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 1, stk. 3, i direktiv 89/665 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at et hovedsøgsmål, der er anlagt af en tilbudsgiver, som har interesse i at opnå en bestemt kontrakt, og som har lidt eller vil kunne lide skade som følge af en påstået overtrædelse af EU-retten på området for offentlige kontrakter eller bestemmelserne til gennemførelse af denne ret, med henblik på at udelukke en anden tilbudsgiver bliver afvist fra realitetsbehandling under anvendelse af nationale processuelle bestemmelser eller national processuel praksis, uanset hvor mange der deltager i udbudsproceduren, og hvor mange der har indgivet søgsmål.

21 Indledningsvis bemærkes, at som det fremgår af anden betragtning til direktiv 89/665, har dette direktiv til formål at styrke de mekanismer, som findes på såvel nationalt plan som på EU-plan til sikring af en effektiv anvendelse af direktiverne om indgåelse af offentlige kontrakter, især på et stadium, hvor overtrædelserne endnu kan bringes til ophør (dom af 5.4.2017, Marina del Mediterráneo m.fl., C-391/15, EU:C:2017:268, præmis 30).

22 Det bemærkes, at der i henhold til bestemmelserne i artikel 1, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 3, i direktiv 89/665, for at procedurerne for indgivelse af klage over de beslutninger, der træffes af en ordregivende myndighed, kan anses for at være effektive, skal være adgang hertil, i det mindste for personer, der har eller har haft interesse i at opnå en bestemt kontrakt, og som har lidt eller vil kunne lide skade som følge af en påstået overtrædelse.

23 Når to tilbudsgivere efter en offentlig udbudsprocedure indgiver klage med henblik på gensidigt at udelukke hinanden, har hver af de to tilbudsgivere interesse i at opnå en bestemt kontrakt som omhandlet i de bestemmelser, der er nævnt i den foregående præmis. For det første kan udelukkelsen af en tilbudsgiver nemlig føre til, at den anden opnår kontrakten direkte inden for rammerne af samme klageprocedure. I tilfælde af udelukkelse af samtlige tilbudsgivere og en ny offentlig udbudsprocedure vil hver af tilbudsgiverne for det andet kunne deltage heri og således indirekte opnå kontrakten (jf. i denne retning dom af 5.4.2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, præmis 27).

24 Det følger heraf, at kontrasøgsmålet, som er anlagt af den tilbudsgiver, hvis bud er blevet antaget, ikke kan medføre, at en forbigået tilbudsgivers klage afvises i det tilfælde, hvor begge tilbudsgiveres bud anfægtes inden for rammerne af den samme sag, eftersom begge konkurrenter i en sådan situation kan påberåbe sig en ligeværdig interesse i, at den andens bud udelukkes, hvilket kan føre til, at det er umuligt for den ordregivende myndighed at udvælge et foreneligt bud (dom af 4.7.2013, Fastweb, C-100/12, EU:C:2013:448, præmis 33, og af 5.4.2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, præmis 24).

25 Det princip, som er fastsat i de domme, der er nævnt i den foregående præmis, hvorefter de interesser, der forfølges i forbindelse med et søgsmål med henblik på gensidigt at udelukke hinanden, i princippet anses for at være ligestillede, vil for de retter, som skal tage stilling til søgsmålene, indebære en pligt til ikke at afvise hovedudelukkelsessøgsmålet ved anvendelse af de nationale procesbestemmelser, som foreskriver en forudgående behandling af kontrasøgsmålet, som er anlagt af en anden tilbudsgiver.

26 Dette princip finder ligeledes anvendelse, når andre tilbudsgivere, som det er tilfældet i hovedsagen, har afgivet bud i forbindelse med tildelingsproceduren, og søgsmålene med henblik på gensidig udelukkelse af hinanden ikke vedrører sådanne bud, som har fået en ringere placering end de bud, som er genstand for disse udelukkelsessøgsmål.

27 Den tilbudsgiver, der – som i den foreliggende sag – er indplaceret som nummer tre på ranglisten, og som har indgivet hovedsøgsmålet, skal således anses for at have en retlig interesse i, at buddene fra den tilbudsgiver, hvis tilbud er blevet antaget, og den tilbudsgiver, som er blevet indplaceret som nummer to, udelukkes, eftersom det ikke kan udelukkes, at den ordregivende myndighed, selv såfremt den førstnævnte tilbudsgivers bud findes retsstridigt, vil være foranlediget til at konstatere, at der ikke kan vælges et andet lovligt bud, og derefter iværksætter en nu procedure.

28 Såfremt der gives medhold i et søgsmål, som en afvist tilbudsgiver har anlagt, kan den ordregivende myndighed navnlig beslutte at annullere proceduren og iværksætte en ny udbudsprocedure med den begrundelse, at de øvrige lovlige bud ikke i tilstrækkelig grad lever op til den ordregivende myndigheds forventninger.

29 Under disse omstændigheder kan spørgsmålet om formaliteten vedrørende hovedsøgsmålet ikke afhænge af, om det forudgående er blevet konstateret, at samtlige de bud, der er placeret lavere på ranglisten end buddet fra den tilbudsgiver, som har indgivet søgsmålet, ligeledes er retsstridige, da dette ville skade direktiv 89/665's effektive virkning. Dette formalitetsspørgsmål kan heller ikke være

betinget af, at den nævnte tilbudsgiver kan bevise, at den ordregivende myndighed vil være foranlediget til at gentage den offentlige udbudsprocedure. Den omstændighed, at denne mulighed foreligger, bør anses for tilstrækkelig i denne henseende.

30 Det skal ligeledes bemærkes, at denne fortolkning ikke anfægtes af den omstændighed, at de øvrige tilbudsgivere, som er blevet indplaceret efter den pågældende, som har indgivet hovedsøgsmålet, ikke har interveneret i hovedsagen. Således som Domstolen allerede har haft lejlighed til at udtale, er antallet af deltagere i den pågældende offentlige udbudsprocedure, såvel som antallet af deltagere, der har indgivet klage samt uoverensstemmelserne mellem de begrundelser, som de fremfører, ikke relevante for anvendelsen af det i retspraksis udviklede princip, som er nævnt i nærværende doms præmis 25 (jf. i denne retning dom af 5.4.2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, præmis 29).

31 Dom af 21. december 2016, Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung und Caverion Österreich (C-355/15, EU:C:2016:988), som den forelæggende ret har henvist til, er ikke til hinder for en sådan fortolkning. Selv om Domstolen ganske vist i den nævnte doms præmis 13-16, 31 og 36 fastslog, at en tilbudsgiver, hvis tilbud af den ordregivende myndighed var blevet udelukket fra en offentlig udbudsprocedure, kunne nægtes adgang til at klage over beslutningen om tildeling af den pågældende offentlige kontrakt, skal det bemærkes, at i den sag, der havde givet anledning til dommen, var beslutningen om at udelukke den nævnte tilbudsgiver imidlertid blevet opretholdt ved en beslutning, der havde opnået retskraft, inden den ret, der påkendte klagen over tildelingsbeslutningen, traf afgørelse, således at nævnte tilbudsgiver skulle anses for endeligt udelukket fra den omhandlede offentlige udbudsprocedure (jf. i denne retning dom af 11.5.2017, Archus og Gama, C-131/16, EU:C:2017:358, præmis 57).

32 I hovedsagen er der imidlertid ingen af de tilbudsgivere, som har indgivet klager med henblik på gensidigt at udelukke hinanden, som er blevet endeligt udelukket fra den offentlige udbudsprocedure. Den nævnte dom afkræfter således på ingen måde det i retspraksis udviklede princip, som er nævnt i den foregående præmis.

33 Hvad endelig angår princippet om medlemsstaternes procesautonomi skal det blot bemærkes, at dette princip under alle omstændigheder ikke kan begrunde bestemmelser i national ret, som gør det praktisk talt umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til Unionens retsorden (jf. i denne retning dom af 11.4.2019, PORR Építési Kft., C-691/17, EU:C:2019:327, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis). Af de grunde, som er anført i de foregående præmisser, følger det således af artikel 1, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 3 i direktiv 89/665, således som Domstolen har fortolket dem, at en tilbudsgiver, der har indgivet en klage som den i hovedsagen omhandlede, ikke på grundlag af nationale processuelle bestemmelser eller national processuel praksis som dem, den forelæggende ret har beskrevet, kan fratages sin ret til at få klagen realitetsbehandlet.

34 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 1, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 1, stk. 3, i direktiv 89/665 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at et hovedsøgsmål, der er anlagt af en tilbudsgiver, som har interesse i at opnå en bestemt kontrakt, og som har lidt eller vil kunne lide skade som følge af en påstået overtrædelse af EU-retten på området for offentlige kontrakter eller bestemmelserne til gennemførelse af denne ret, med henblik på at udelukke en anden tilbudsgiver, bliver afvist fra realitetsbehandling under anvendelse af nationale processuelle bestemmelser eller national processuel praksis, uanset hvor mange der deltager i udbudsproceduren, og hvor mange der har indgivet søgsmål.

Sagsomkostninger

35 Da sagen i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

Artikel 1, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 1, stk. 3, i Rådets direktiv 89/665/EØF af 21. december 1989 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende anvendelsen af klageprocedurerne i forbindelse med indgåelse af offentlige indkøbs- samt bygge- og anlægskontrakter, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/66/EF af 11. december 2007, skal fortolkes således, at den er til hinder for, at et hovedsøgsmål, der er anlagt af en tilbudsgiver, som har interesse i at opnå en bestemt kontrakt, og som har lidt eller vil kunne lide skade som følge af en påstået overtrædelse af EU-retten på området for offentlige kontrakter eller bestemmelserne til gennemførelse af denne ret, med henblik på at udelukke en anden tilbudsgiver, bliver afvist fra realitetsbehandling under anvendelse af nationale processuelle bestemmelser eller national processuel praksis, uanset hvor mange der deltager i udbudsproceduren, og hvor mange der har indgivet søgsmål.

Underskrifter